

Ápolás a palántanevelés során

Автор(и): проф. д-р Стойка Машева, ИЗК "Марица" Пловдив; гл.ас. д-р Дима Маркова; проф. д-р Винелина Янкова, ИЗК "Марица" в Пловдив

Дата: 09.03.2020 *Брой:* 3/2020

A palántanevelő létesítményekben fűtés nélküli üvegházak és polietilén fóliasátrak, valamint alacsony fóliasátrak számára nevelnek palántákat. Megkezdődik a korai szántóföldi növények – paradicsom, paprika, padlizsán, káposzta – magvetése, majd később a középkorai növényeké is. A palántanevelőket megtisztítják az előző tenyészidőszak növényi maradványaitól, valamint a gyomoktól és önkéntes növényektől. Elkészítik a palántakészletet. Legjobb, ha ez tőzeg–perlit keverék, amellyel a tálcákat, palántázókat és cserépeket töltik meg. Ha közvetlenül a talajra helyezik őket, a felszínt jól ki kell egyenlíteni. Erre polietilén fóliát fektetnek, amely elszigeteli a palántatárolókat a talajtól, és nem engedi át a kórokozókat és kártevőket. Az vetéshez egészséges vagy fertőtlenített magvakat használnak. A palántázóban optimális hőmérsékleti és páratartalmi viszonyokat biztosítanak.

I. Betegségek

Palántadőlés – Igazi palántadőlés

Kórokozó – Pythium, Phytophthora, Rhizoctonia, Fusarium

Tünetek/Károsítás:

- A csíranövények elhalása;
- Vörösesbarna foltok a csíranövényeken;
- Vizes foltok a szár tövénél;
- A palántadőlés a talajban fejlődik, és a kárt nehéz észrevenni.

Életciklus:

- A kórokozók mindenütt elterjedtek;
- Alacsony levegő- és talajhőmérséklet, vízzel telítettség, túlzott nitrogén trágyázás stb. esetén fordul elő.
- Ilyen körülmények között kikelő palánták nem erősödnek meg megfelelően. A növények száma jelentősen csökken.

Palántadőlés – Hamis palántadőlés

Ok – Nem fertőző eredetű rendellenesség

Tünetek/Károsítás:

- A szár a gyökértörök felett szálszerűvé válik, és a növény kidől.
- A foltok szárazak. Szaprofita mikroorganizmusok hatolnak át rajtuk.
- Az optimálisnál magasabb hőmérsékleten fordul elő, amikor a talajfelszín túlmelegszik.
- Túleredményes növényeket is megtámad. Kis rákok és gyűrűk jelennek meg a kéregükön.

Életciklus:

Ilyen károsodás figyelhető meg, ha a növényeket könnyű, homokos talajon termesztik, és hosszabb ideig magas hőmérsékletnek vannak kitéve.

A hamis palántadőlés elkerülhető, ha nem engedik meg a talaj kiszáradását.

A kiegyensúlyozatlan nitrogén trágyázás és a kellő fény hiánya is előfeltételei a kialakulásának.

Védekezés (mindkét típusú palántadőlés esetén):

- Fertőtlenített magvak vetése;
- Magfertőtlenítés: hőkezelés vírusok ellen; kis magvú növények forró víz kezelése; vegyszeres kezelés – perhidrollal, sósavval; magkezelés Flowsan FS 1,8 ml/kg mag mennyiséggel;
- Talajt tartalmazó keverékekbe történő vetéskor azokat Nemasol 510-el kell fertőtleníteni;
- A vetőágy porítása vetés előtt 3–4 g/m² réz-oxikloriddal, Kocide DF-fel vagy Funguran 50 WP-vel;
- Optimális hőmérsékleti és páratartalmi viszonyok fenntartása. A nappali és éjszakai hőmérséklet különbsége nem haladhatja meg a 6–8°C-ot;.
- A palánták rendszeres öntözése alacsony öntözési normákkal. Nem szabad megengedni a vízzel telítettséget és az azt követő kiszáradást;
- A létesítmények rendszeres szellőztetése;
- A palánták megelőző kezelését 7–10 naponként réztartalmú gombaölő szerekkel végezzük;
- Palántadőlés fellépése esetén a beteg növényeket összegyűjtik és a létesítményen kívül megsemmisítik. A foltokat 3%-os réz-szulfát vagy ammónium-nitrát oldattal fertőtlenítenek. A megmaradt növényeket bejegyzett gombaölő szerekkel kezelik – Beltanol 400 g/ha, Proplant 722 SL 0,1%, vagy Proplant 722 SL 0,1% + Topsin M 0,1% keverékével; Rival 5 ml/m².

Barna levélfoltosság (korai hervadás) paradicsomon

Kórokozó – *Alternaria* spp.

Tünetek/Károsítás:

Kis vizes foltok jelennek meg a leveleken, amelyek átmérője eléri az 5–7 mm-t. Később a foltok kiszáradnak, sötétbarnától feketéig változnak, koncentrikus szerkezetűek lesznek, összeolvadnak és a levél megperzselődik.

A száron és a levélnyeleken a foltok hasonlóak, a jellegzetes koncentrikus szerkezettel. Teljesen körülölelhetik a károsodott részeket, és azokat a károsodási pont feletti részre szárítják.

A virág kocsányán lévő foltok virág hullást okoznak.

A károsodott területeket a gomba spóráinak fekete penész borítja.

Életciklus:

Micéliumként túlél a talajban lévő növényi maradványokban.

A magok felületén terjed.

A gomba az idejüket betöltött öreg leveleket kedveli, de a teljes növényt is megtámadja.

Magas relatív páratartalom mellett fejlődik.

Védekezés:

- Magfertőtlenítés;
- Palántanevelés steril vagy fertőtlenített szubsztrátumban;
- Optimális hőmérsékleti és páratartalmi viszonyok fenntartása a termesztő létesítményekben;
- A létesítmények rendszeres szellőztetése;
- Növényvédő szerek kezelése fellépéskor vagy kedvező körülmények fennállása esetén;
- Engedélyezett termékek: Acrobat Plus WG 200 g/ha; Vitene Triplo R 400–450 g/ha; Dithane DG 200 g/ha; Dithane M-45 200 g/ha; Difcor 250 SC 50 ml/ha; Zoxis 250 SC 70–80 ml/ha; Captan 80 WG 150–190 g/ha; Cerial Star 60 ml/ha; Consentó SC 200 ml/ha; Quadris 25 SC 0,075%; Ortiva Top SC 100 ml/ha; Pencozeb 80 WP 200 g/ha; Pencozeb 75 WG 210 g/ha; Polyram DF 0,2%; Ridomil Gold MZ 68 WG 0,25%; Sankozeb 80

WP – 200 g/ha; Score 250 EC 0,04%; Sinstar 70–80 ml/ha; Tracer 250 EC 0,045; Fortuna Globe 200 g/ha;
Cidely Top 100 ml/ha.

Szürke (Botrytis)